

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj 2020. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	5
<i>Maloprodaja.....</i>	5
<i>Građevinarstvo.....</i>	7
<i>Transport.....</i>	7
<i>Tržište rada.....</i>	8
2. Javne finansije.....	9
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	10
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	13
<i>Cijene.....</i>	13
<i>Monetarni sektor.....</i>	14
<i>Bankarski sektor.....</i>	16
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	17
4. Vanjski sektor.....	19
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	19
5. Strane direktne investicije.....	21

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

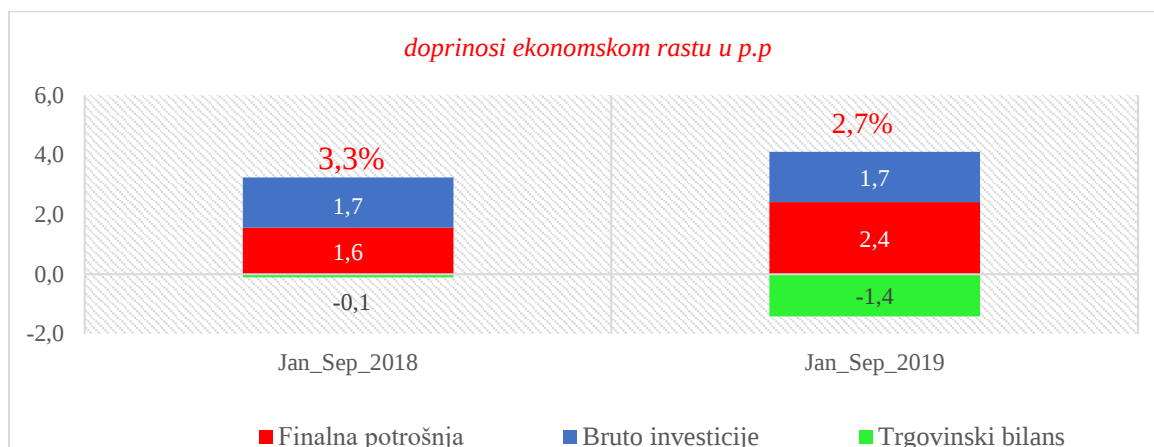
* * *

Prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) statistika nacionalnih računa rashodni pristup za 3 kvartala, procjenjuje se da je Bosna i Hercegovina u 2019. godina ostvarila ekonomski rast.¹ Međutim vrijedi također istaći da je ostvarena stopa ekonomskog rasta bila nešto niža u odnosu na prošlogodišnju, odnosno da je došlo do usporavanja ekonomske aktivnosti u zemlji u odnosu na prethodnu godinu. Tako je prema podacima BHAS-a za 9 mjeseci ekonomski rast u Bosni i Hercegovini iznosio 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine kada je registrirana stopa rasta bruto domaćeg proizvoda (dalje u tekstu BDP) iznosila 3,3%.² Glavno uporište ostvarenog ekonomskog rasta tokom ovog perioda predstavljala je domaća tražnja kroz povećanje finalne potrošnje i u manjoj mjeri investicija, dok je vanjski sektor odnosno neto izvoz imao negativan utjecaj na kretanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini tokom posmatranog perioda. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar po komponentama prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 1. Pregled strukture ekonomskog rasta po komponentama za period januar-septembar 2019. godine

¹ U vrijeme pripreme ovog izvještaja podaci nacionalnih računa o kretanjima BDP-a nisu bili dostupni.

² BHAS, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci“, 17.01.2020. godine

Izvor: BHAS

U nedostatku zvaničnih podataka iz statistike nacionalnih računa za K4 2019. godine, a na bazi kratkoročnih statističkih podataka za navedeni period može se porcijeniti da je trend usporavanja ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini nastavljen. Ovo se ponajviše odnosi na indikatore koji se tiču vanjskog sektora. Naime, slabljenje ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima negativno se odrazilo na izvoznu tražnju za bh. proizvodima što je dovelo do pada proizvodnje u prerađivačkoj industriji i slabljenja robnog izvoza. Tako je Bosna i Hercegovina 2019. godinu okončala padom ukupne fizičkog ovima industrijske proizvodnje od 5,5%, pri čemu je pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije iznosio 5% u odnosu na prethodnu godinu. Ovakva kretanja u okviru prerađivačkog sektora uz smanjenje izvozne tražnje direktno su se odrazila na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu sa svijetom. Naime, tokom 2019. godine došlo je do značajnog usporavanja ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom pri čemu je izvoz roba smanjen za 3,4%, uvoz roba ostvario rast od 1,2% u odnosu na prethodnu godinu. Ovakva kretanja izvoza i uvoza koja su dodatno intenzivirana u K4 rezultirali su povećanjem vanjskotrgovinskog deficita, odnosno negativnim doprinosom ekonomskom rastu. Negativan utjecaj vanjskog sektora na ukupni ekonomski rast u 2019. godini predstavljao je ključnu razliku kada je u pitanju kretanje ukupnog ekonomskog rasta u zemlji u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, kada je u pitanju domaća tražnja čini se da je ista predstavljala ključno uporište ostvarenog ekonomskog rasta.

Trenutno raspoloživi statistički podaci na nivou jednog mjeseca u 2020. godini nisu dovoljni da za pouzdanu analizu kretanja ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Međutim, vrijedi istaći da je tokom posmatranog perioda najvjerovatnije došlo do blagog porasta industrijske proizvodnje u odnosu na isti mjesec prethodne godine, što bi više mogla biti posljedica niske osnovice iz prethodne godine nego li stvarnog povećanja proizvodnje u januaru 2020. godine. S druge strane, što se tiče kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom, čini se da će trendovi iz prethodne godine biti nastavljeni i u 2020. godini. Naime, prema podacima BHAS-a za januar 2020. godine u Bosni i Hercegovini je došlo do slabljenja ukupne robne razmjene sa svijetom, stagnacije izvoza i smanjenja uvoza roba što je rezultiralo smanjenjem robnog deficita. Vrijedi istaći da su ova kretanja podjednako posljedica slabljenja privredne aktivnosti kako u glavnim trgovinskim partnerima tako i u samoj Bosni i Hercegovini. Trenutno raspoloživi podaci iz domena javnih finansija (podaci za januar 2020) također ukazuju na stagnaciju ukupnih javnih prihoda. Ako se detaljnije posmatraju pojedinačne kategorije javnih prihoda vrijedi istaći da su PDV i prihodi od doprinosa ostvarili rast, dok su prihodi od akciza i poreza na dohodak smanjeni u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

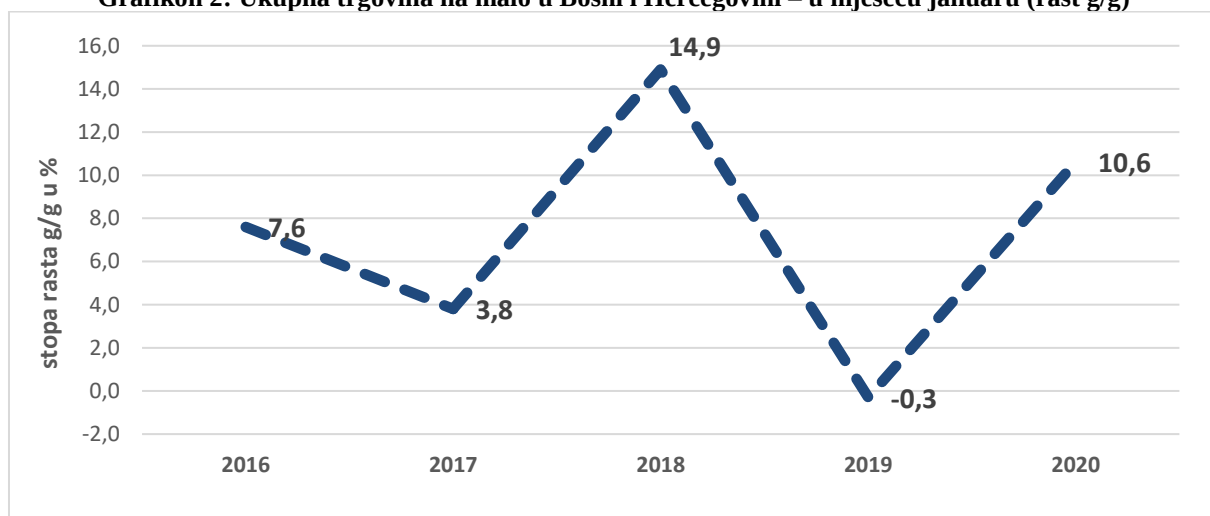
U vrijeme pripreme ovog izvještaja podaci o kretanju fizičkog obima industrijske proizvodnje za januar 2020. godine nisu bili dostavljeni DEP-u što je onemogućilo izradu precizne i pouzdane analize kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Na bazi entiteskih podataka procjenjuje se da je u januaru 2020. godine došlo do blagog rasta industrijske proizvodnje pošto je rast fizičkog obima iste zabilježen u oba entiteta. Međutim, ovaj rast u svakom slučaju nije bio naročito izražen i više je posljedica izrazito niske osnovice iz prethodne godine nego li stvarnog povećanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u januaru 2020. godine.³

Maloprodaja

Zvanični podaci ukupne trgovine na malo u Bosni i Hercegovini za januar 2020. godine ukazuju na realni rast prometa od 10,6%⁴(g/g). Najveći doprinos ovom rastu je došao iz prometa u kategoriji trgovina na malo osim trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu s.p.) od 14%. Nasuprot tome došlo je do pada trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama od 0,4%.

Promet u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.) ostvario je rast od 8,8% dok je u isto vrijeme promet u trgovinama na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. ostvario rast od 1,1%. U većini kategorija trgovine na malo u s.p. u mjesecu januaru 2020. godine, u poređenju sa istim mjesecom prošle godine, ostvaren je rast. U trgovini ostalom opremom za domaćinstvo zabilježeni rast iznosio je 13,3%, trgovini na malo informacijsko komunikacijskom opremom 2,3%, trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju 11%, trgovini na malo ostalom robom 26,1% te u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica 7,8%. Jedina kategorija koja je u mjesecu januaru 2020. godine ostvarila negativnu stopu rasta od 18,6% je trgovina na malo na štandovima i tržnicama.

Grafikon 2: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu januaru (rast g/g)

Izvor: BHAS

³ FZZS i RZZS, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje za januar 2020. godine“ 06.03.2020. godine

⁴ Izvor podataka: BHAS

Kod trgovine opremom za domaćinstvo promet tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože rast je realno iznosio 39,7%, dok je trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo ostvarila rast od 5,9%.

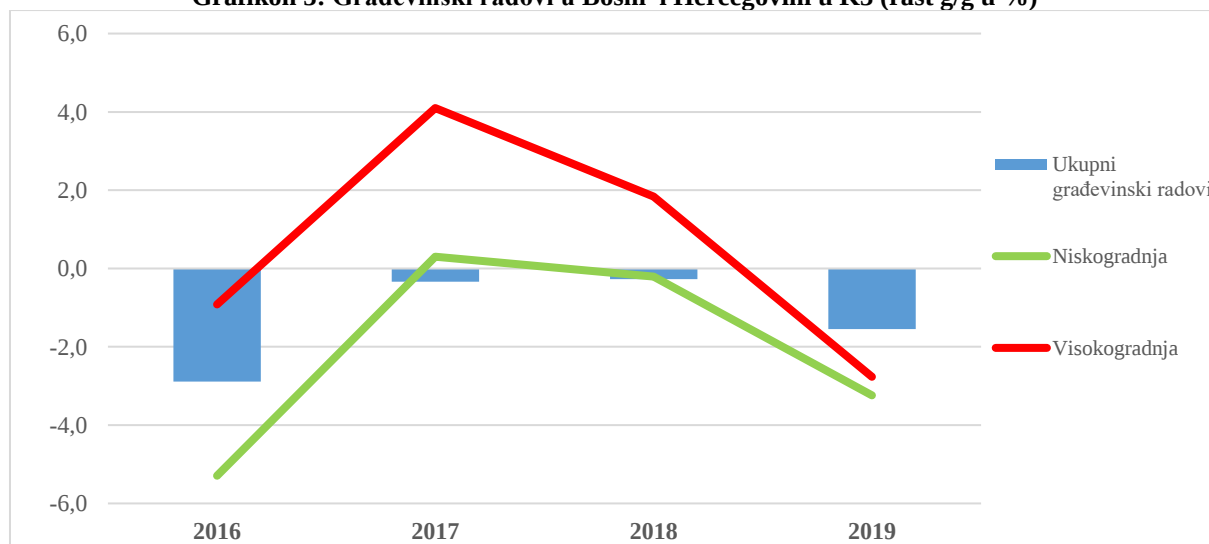
Pored navedenih, došlo je i do rasta prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima od 10,7%, trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima od 7,9% te do porasta prometa na malo sportskom opremom, igrama i igračkama od 12,4%.

Građevinarstvo

Zvanični podaci BHAS-a za ukupne građevinske radove u Bosni i Hercegovini ukazuju na smanjenje radova od 1,5% u K4 2019. godine, u odnosu na isti period prethodne godine. U oba građevinska sektora je ostvarena negativna stopa rasta, pa je tako u sektoru visokogradnje zabilježeno smanjenje iznosilo 2,8% dok je istovremeno u sektoru niskogradnje ostvareni pad iznosio 0,5%.

Broj izdatih odobrenja za građenje u K4 2019. godine u odnosu na K4 2018. godine niži je za 5,5%⁵. Na pad izdatih odobrenja za građenje najviše je uticao sektor visokogradnje u kojem je zabilježeno smanjenje izdatih odobrenja za 6,7%, dok su nasuprot tome odobrenja za građenje u niskogradnji zabilježila stopu rasta od 2,5%. U sektoru visokogradnje je smanjen broj izdatih dozvola za stambene zgrade (10,1%), dok je istovremeno blago porastao broj izdatih dozvola za građenje nestambenih zgrada (0,9%).

Grafikon 3: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u K3 (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

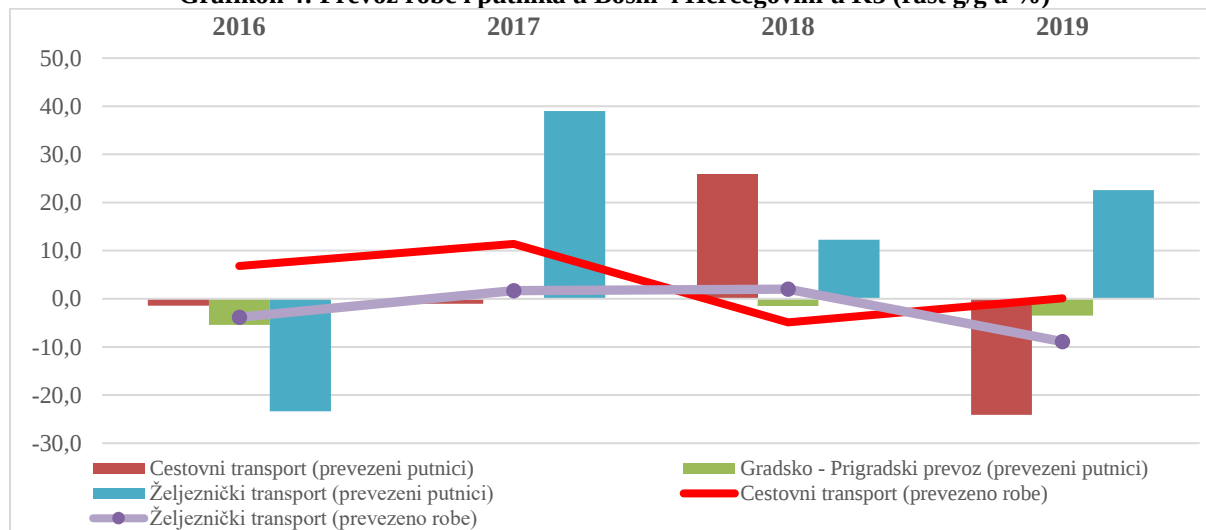
Transport

Podaci za cestovni transport u K3 2019. godine ukazuju na blagi rast transporta roba gdje je zabilježen porast od 0,1% u odnosu na isti period prošle godine. Broj prevezenih putnika u

⁵ Izračunato na bazi tromjesečnog prosjeka

cestovnom prevozu bilježi pad od 24,1%, dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu zabilježio smanjenje od 3,5%. Kada se posmatra promet roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježeno je smanjenje opsega prevezene robe od 8,9% uz istovremeno povećanje prevezenih putnika od 22,6%. Kod avio saobraćaja je u K3 2019. godine također došlo do porasta prevezenih putnika za 14,2% u odnosu na isti period prošle godine.

Grafikon 4: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini u K3 (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Kod prometa transporta i skladištenja u Bosni i Hercegovini je zabilježen nominalni rast od 2,5%. Sve djelatnosti u okviru prometa i skladištenja su zabilježile pozitivne stope nominalnog rasta, pa je tako u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta od 0,5%, u oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti ostvaren rast od 4,7% te u području skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu porast od 8,7%.

Tržište rada

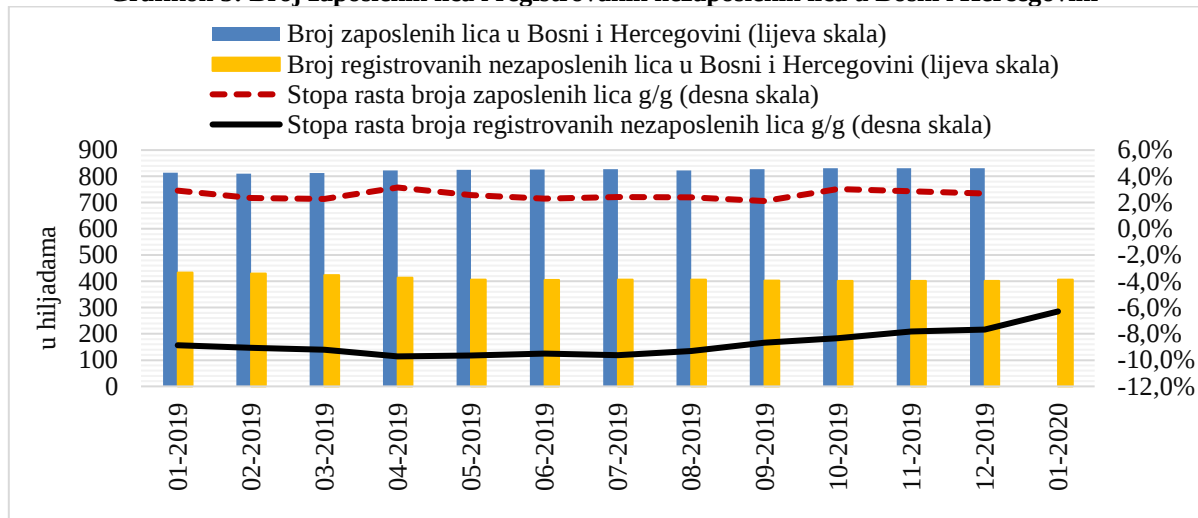
Podatak o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za januar 2020. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije. U 2019. godini evidentiran je rast broja zaposlenih lica. Prosječan broj zaposlenih lica u I-XII 2019. godine uvećan je za 2,6% u odnosu na 2018. godinu i iznosi 823,1 hiljada.⁶ Analizirajući broj zaposlenih lica prema područjima djelatnosti primjećuje se da je broj zaposlenih uvećan u svim djelatnostima. Ipak, najveći doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u oblasti trgovine, hotelijerstva i ugostiteljstva te prerađivačke industrije. Uz rast prometa trgovine na malo broj zaposlenih lica u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala je uvećan za 2,7% g/g. U području djelatnosti prerađivačke industrije prosječan broj zaposlenih lica bio je veći za 1,2% u odnosu na 2018. godinu. Međutim, stopa rasta broja zaposlenih u ovoj djelatnosti bila je znatno sporija u poređenju sa 2018. godinom što može biti posljedica smanjenja obima proizvodnje (detaljnije u poglavlju o kretanju industrijske proizvodnje). U oblasti usluga značajan rast broja zaposlenih lica bio je i u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (5,3% g/g) uz povećanje posjeta i noćenja u Bosni i Hercegovini.

Povećanje broja zaposlenih lica uticalo je na smanjenje broja nezaposlenih lica. Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u januaru 2020. godine iznosio je 406,2

⁶ Privremeni podatak. Izvor: BHAS

hiljada i manji je za 6,3% u odnosu na isti mjesec 2019. godine. Stopa registrovane nezaposlenosti nastavila se smanjivati i u decembru 2019. godine je iznosila 32,6%.⁷

Grafikon 5: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Izvor: BHAS, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta

Podatak o prosječnoj neto plati za januar 2020. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije. U decembru 2019. godine nastavljen je rast prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini koja je iznosila 951 KM i nominalno veća je za 5% u odnosu na decembar 2018. godine. Prosječna neto plata u 2019. godini iznosila je 921 KM uz nominalni rast od 4,8% u odnosu na 2018. godinu. Zbog rasta ukupnog nivoa cijena u 2019. godini (0,6%) realni rast prosječne neto plate je bio nešto sporiji.

Najveća prosječna isplaćena neto plata u 2019. godini bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.561 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (572 KM). Najveće nominalne stope rasta neto plate u 2019. godini zabilježene su u području djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (10,3% g/g), poslovanja nekretninama (9,2% g/g) te građevinarstvu (7,7%) i trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikala (7,5%).

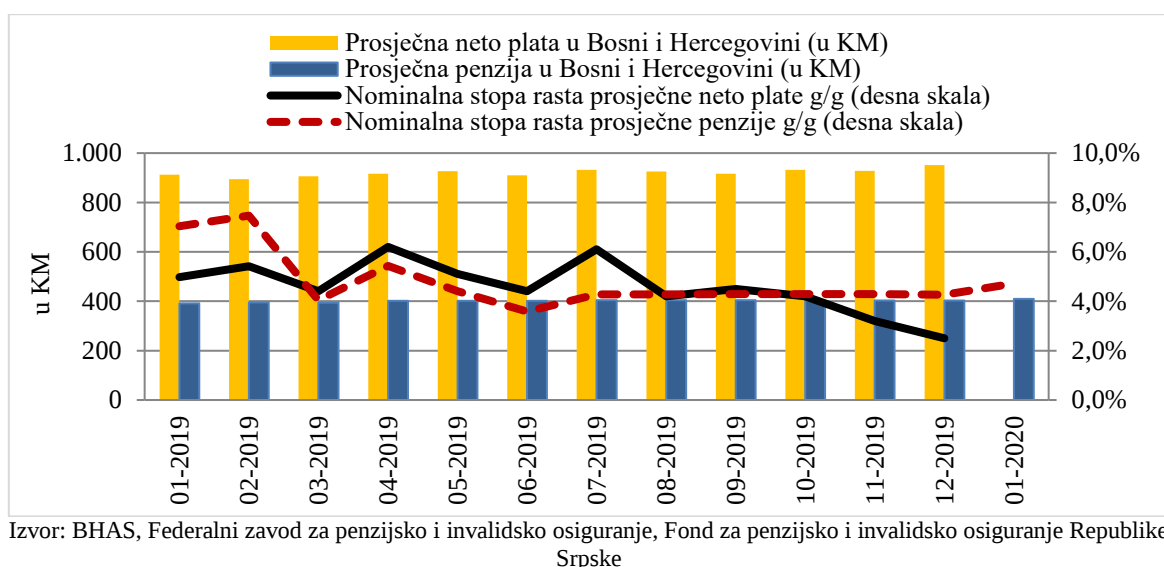
Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u januaru 2020. godine iznosila je 409 KM i nominalno je uvećana 4,7% u odnosu na isti mjesec 2019. godine.⁸ Uz povećanje penzija broj penzionera u Bosni i Hercegovini ja uvećan za 1,7% u odnosu na januar 2019. godine i iznosio je 687,3⁹ hiljada. Najniža penzija u januaru 2020. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine se nije mijenjala u odnosu na prethodni mjesec i iznosi 371,8 KM, dok je u Republici Srpskoj uvećana i iznosi 201,8 KM za penzijski staž do 15. godina.

Grafikon 6: Prosječna neto plata i penzija u Bosni i Hercegovini

⁷ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na decembar 2019. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za januar 2020. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

⁸ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

2. Javne finansije

Tokom prvog mjeseca 2020. godine, u Bosni i Hercegovini ukupno je prikupljeno oko 1,2 milijarde KM javnih prihoda, po osnovu indirektnih i direktnih poreza, socijalnih doprinosa, taksi, kazni i naknada. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, javni prihodi su ostali nepromijenjeni. U strukturi javnih prihoda dominiraju prihodi od indirektnih poreza sa preko 50%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Naplaćeni prihodi. Tokom posmatranog mjeseca 2020. godine, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO) ukupno je naplatila oko 610 miliona KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 1,8% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Usljed smanjene naplate bruto prihoda od indirektnih poreza, uprkos smanjenju povrata sa Jedinstvenog računa UIO od 7,4% g/g (u daljem tekstu JR UIO), stopa rasta neto prihoda od indirektnih poreza je negativna. Odnosno, u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, neto prihodi od indirektnih poreza su zabilježili smanjenje od 0,5% i iznosili su oko 497 miliona KM.

Pozitivan doprinos rastu neto prihoda od indirektnih poreza dali su jedino neto prihodi od poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu PDV) od 4,0 p.p., dok su prihodi od akciza u istom omjeru negativno doprinijeli rastu istih.

Tabela 1: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	jan-18	jan-19	jan-20
Bruto prihodi - prikupljeno	17,5	9,3	-1,8
Povrati	22,4	3,2	-7,4
Neto prihodi - prikupljeno	16,3	10,9	-0,5
PDV	10,8	9,9	7,2
Carine	20,5	-2,5	2,0
Akcize	17,4	3,1	-14,6
Putarine	12,6	58,4	-1,8
Ostali prihodi	13,7	-7,7	3,6
Neusklađeni prihodi	...	43,7	-24,0
Raspoloživo zaraspodjelu	16,8	7,6	-1,2
Minimalne rezerve	21,9	5,5	-6,9
Budžeti	15,5	8,2	0,3
Servis vanjskog duga	-1,3	-18,0	-26,7

<i>Federacija Bosna i Hercegovina</i>	0,8	-22,6	-24,7
<i>Republika Srpska</i>	-5,1	-9,5	-29,9
<i>Brčko Distrikt</i>	25,0	-53,3	-100,0
Raspodjeljeno nakon servisa vanjskog duga	17,7	11,0	2,4
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	0,0	0,0	-0,8
<i>Federacija Bosna i Hercegovina</i>	21,1	13,2	2,6
<i>Republika Srpska</i>	22,8	13,2	4,0
<i>Brčko Distrikt</i>	18,5	7,6	0,1

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Bruto prihodi od PDV-a u januaru mjesecu 2020. godine su iznosili oko 420 miliona KM, što je za 2,7% više nego u istom mjesecu 2019. godine. Ranije je spomenuto da su povrati sa JR UIO, tokom posmatranog mjeseca smanjeni, a najveći dio ovih novčanih sredstava se i odnosi na povrate po osnovu PDV-a. Navedeno smanjenje rezultiralo je rastom neto prihoda od PDV-a od 7,0 g/g, koji su na kraju posmatranog mjeseca iznosili oko 309 miliona KM.

U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom prometa domaćih roba i usluga sa iznosom od oko 228 miliona KM (8,3% g/g). Naplaćeni prihod od PDV-a pri uvozu roba, u januaru mjesecu 2020. godine iznosio je oko 190 miliona KM i manji je za 3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Akcize. Od 01.01.2020. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2020. godinu.¹⁰ Neto prihodi od akciza u januaru mjesecu tekuće godine su iznosili oko 116 miliona KM i manji su za 14,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Negativan doprinos rasu prihoda od akciza su dali prihodi od akciza pri uvoza roba (3,0 p.p.), i prihodi od akciza u domaćem prometu roba (11,6 p.p.). Iako su prihodi od akciza na uvozu naftu i naftne derivate ostvarili rast, ukupni prihodi po osnovu uvoznih akciza su smanjeni (3,6% g/g) i to prvenstveno zbog smanjenja prihoda od akciza na uvoz duvana i duvanskih prerađevina. Prihodi po osnovu domaćih akciza, u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, su u padu od oko 61,0%.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina u mjesecu januaru 2020. godine iznosili su oko 45 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine isti su manji za 1,8% g/g.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina u mjesecu januaru 2020. godine su iznosili oko 18 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine isti su veći za oko 2,0% g/g.

Raspoređeni prihodi. U mjesecu januar 2020. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 606,2 miliona KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 35,8 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 112,2 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 60,8 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 397,4 miliona KM krajnjim korisnicima prema

¹⁰ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 80/19), a koja se primjenjuje od 01.01.2020. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2020. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,04 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:

- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
- specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 121,60 KM po kilogramu.

važećim koeficijentima.¹¹ Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 255,4 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 16,7 miliona KM), Republici Srpskoj oko 128 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 10 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 14,1 milion KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 26,7%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za svega 2,4%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Entitetske poreske uprave su u januaru mjesecu 2020. godine, ukupno prikupile oko 600 miliona KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su ostarili neznatan rast od svega 1,8% u poređenju sa istim mjesecom 2019. godine. Najveća i najznačajnija kategorija prihoda su prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, čiji rast i jeste zaslužen za rast prihoda poreskih uprava. Prihodi od direktnih poreza, kao i ostali prihodi koje su naplatile poreske uprave bilježe smanjenje. Detalji slijede u tabeli ispod.

Izmjene iz oblasti direktnih poreza i doprinosa koje karakterišu početak 2020. godine

U Federaciji Bosni i Hercegovini, Zavod za PIO/MIO od 01.01.2020. je postao budžetski korisnik („Službene novine FBiH” broj 98/19 od 27.12.2019.).

Narodna skupština Republike Srpske (NSRS) je na 8. redovnoj sjednici, održanoj 28.11.2019. godine usvojila set zakona kojima se povećavaju plate zaposlenima u organima javne uprave putem uvećanja platnih koeficijenata. Na istoj sjedinici usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, a koji se odnosi na ostvarivanje prava na oslobođanje i odbitak od poreske osnovice poreza na dohodak, po osnovu uplate penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske broj 6/20). Takođe, usvojen je i Zakon o izmjenama zakona o doprinosima, a koji se odnosi na izmjenu stope doprinosa (sa 0,8% na 0,6%).

Takođe, od 01.01.2020. na snazi je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik Republike Srpske broj 94/19). Osnovna izmjena je kod prava na zdravstveno osiguranje, koje neće pokrivati Zavod za zapošljavanje nego Fond zdravstvenog osiguranja. Ovo je dovelo i do usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju. Novim zakonom je izmijenjen broj osiguranika (obavezno osigurana lica) povećan sa 17 kategorija osiguranika, za novih 13 kategorija po kojim ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu.

Vlada Republike Srpske je, na 53. sjedinici, održanoj 30.12.2019. donijela Odluku o najnižoj plati za 2020. godinu. Ovom odlukom je najniža plata povećana sa 450 KM na 520 KM.

Tabela 2: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u januaru

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine		Republika Srpska		Bosna i Hercegovina	
	miliona KM		miliona KM		miliona KM	

¹¹ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-35/17, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa JR za period april-juni 2017. godine, i isti su se primjenjivali i u januaru 2020. godine, a iznose: Federacija Bosna i Hercegovina 64,26%, Republika Srpska 32,19% i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 3,55%.

	2019	2020	rast u %	2019	2020	rast u %	2019	2020	rast u %
Direktni porezi	75,8	69,2	-8,7	27,1	27,2	0,6	102,9	96,4	-6,3
Porez na dohodak	38,2	34,6	-9,6	14,7	15,3	3,8	52,9	49,8	-5,9
Porez na dobit	20,8	23,0	10,8	10,6	10,2	-3,7	31,4	33,2	5,9
Porezi građana	16,7	11,5	-30,9	1,8	1,8	-0,2	18,5	13,3	-27,9
Ostali porezi	0,1	0,1	-12,1	0,0	0,0	-	0,1	0,1	-12,1
Takse, kazne i naknade	62,4	61,9	-0,9	28,5	25,3	-11,1	90,9	87,2	-4,1
Doprinosi	276,0	293,5	6,3	118,9	122,3	2,8	394,9	415,8	5,3
PIO	156,7	164,8	5,1	67,6	69,2	2,3	224,4	233,9	4,3
Zdravstvo	106,9	115,4	7,9	42,3	44,5	5,1	149,2	159,9	7,1
Nezaposleni	12,4	13,4	7,9	2,8	2,2	-21,5	15,2	15,6	2,5
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	5,8	5,9	2,7	5,8	5,9	2,7
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,4	0,5	26,2	0,4	0,5	26,2
Ostali prihodi	0,3	0,5	-	0,0	0,2	-	0,3	0,7	-
UKUPNO	414,5	425,1	2,5	174,5	175,1	0,3	588,7	599,4	1,8

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Prihodi po osnovu doprinosa, tokom posmatranog mjeseca, su iznosili oko 416 miliona KM, čime su oвеćani za 5,3% g/g. Posmatrani na nivou Bosne i Hercegovine, sve kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, uprkos smanjenju prihoda od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti u naležnosti Poreske uprave Republike Srpske. Navedeno smanjenje je rezultat izmjene i dopune Zakona o doprinosima Republike Srpske.

Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, i sa početkom 2020. godine, nastavljaju da se smanjuju. Na kraju januara mjeseca po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 96 miliona KM, što je za 6,3% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Sve kategorije direktnih poreza bilježe smanjenje, osim prihoda od poreza na dobit, što je rezultat rasta ove kategorije prihoda u nadležnosti Poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine. Na rast poreza na dobit u najvećoj mjeri su uticali rast prihoda od poreza na dobit pravnih lica u oblasti elektroprivrede i pravnih lica iz oblasti priređivanja igara na sreću. Što se tiče poreza na dohodak, najveći uticaj na smanjenje su imali prihodi od poreza na lična primanja, obavljanje samostalne i nesamostalne djelatnosti.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni u januaru mjesecu 2020. godine, ukupno je naplaćeno oko 87 miliona KM, što je za 4,1% manje nego u istom mjesecu 2019. godine. Na smanjenje prihoda u kategoriji taksi najviše su uticale smanjenje naplate raznih administrativnih taksi, komunalnih taksi. U kategoriji naknada najveći negativan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su smanjenje prihoda od naknada za uređivanje građevinskog zemljišta i koncesionih naknada.

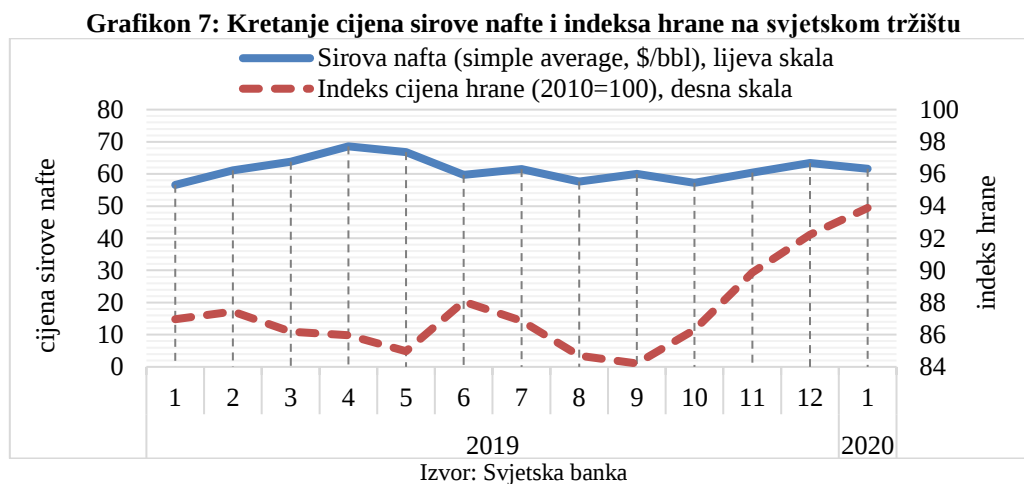
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena u zemljama EU 28 u januaru 2020. godine iznosila je 1,7% u odnosu na januar 2019. godine.¹² Prema podacima Svjetske banke cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u januaru 2020. godine bila je niža u odnosu na decembar 2019. godine za 2,7% i iznosi 61,6 \$/barelu. Pri međugodišnjem poređenju I 2020/I 2019 cijena sirove nafte je bila veća za 8,9%. Indeks cijena hrane na svjetskom tržištu

¹² Izvor: EUROSTAT.

u januaru 2020. godine nastavio se uvećavati i u odnosu na januar 2019. godine cijena hrane je veća za 8%.

U januaru 2020. godine u Bosni i Hercegovini je registrovana inflacija od 0,7% u poređenju sa istim mjesecom 2019. godine. Iako je u gotovo svim odjeljcima CPI indeksa registrovan rast cijena (tabela ispod) najbrži rast cijena u posmatranom periodu bio je u odjeljku alkoholnih pića i duvana (5,4% g/g). Od 1. januara 2020. godine nastavljena je harmonizacija akcizne politike u Bosni i Hercegovini sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji.¹³

U januaru 2020. godine u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića kao i odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata cijene su umjereno uvećane, ali su zbog značajnog udjela u CPI indeksu dale doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini. Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića su uvećane za 1,6% g/g zbog povećanja cijena hrane jer su cijene bezalkoholnih pića smanjene. U okviru odjeljka stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata cijene su u posmatranom periodu uvećane za 1% g/g što je posljedica rasta cijena tečnih goriva, vodosnabdijevanja, plina i najamnina za stanovanje.

U odjeljku prevoza cijene su minorno uvećane u poređenju sa istim periodom prethodne godine (0,3% g/g). Kretanje cijene sirove nafte doprinijelo je skromnom rastu cijena ovog odjeljka. Smanjenje cijena u pojedinim odjeljcima indeksa potrošačkih cijena doprinijelo je niskoj stopi inflacije u Bosni i Hercegovini što je predstavljeno u tabeli ispod.

Tabela 3: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I-XII 2019	I 2020
	I-XII 2018	I 2019
00 Ukupan indeks	100,6	100,7
01 Hrana i bezalkoholna pića	101,1	101,6
02 Alkoholna pića i duvan	105,1	105,4
03 Odjeća i obuća	89,3	91,0
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	102,4	101,0
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,6	99,4
06 Zdravstvo	101,2	100,8
07 Prevoz	101,0	100,3
08 Komunikacije	99,5	100,1

¹³ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,04 KM, a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 121,6 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu.

09 Rekreativna i kultura	101,2	101,4
10 Obrazovanje	100,5	100,1
11 Restorani i hoteli	100,9	102,1
12 Ostala dobra i usluge	99,6	99,9

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

U januaru 2020. godine zabilježena su pozitivna kretanja u monetarnom sektoru u Bosni i Hercegovini. Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) ukupna novčana masa (u daljem tekstu M2) na kraju januara 2020. godine iznosila je 26,4 mlrd. KM i u odnosu na isti mjesec 2019. godine veća je za 8,9%. Rast M2 je ostvaren najviše zahvaljujući rastu prenosivih depozita u domaćoj valuti od 11,2% g/g (uz doprinos rastu M2 od 3,7 p.p). Ujedačen doprinos rastu dali su gotovina izvan banaka (1,4 p.p), prenosivi depoziti u stranoj valuti (1,3 p.p) kao i ostali depoziti u domaćoj valuti (1,7 p.p). Stope rasta monetarnih agregata su predstavljene u tabeli ispod.

Tabela 4: Monetarni agregati u januaru 2020. godine i stope rasta I 2020/I 2019

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transkacijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	4.262,7	8.934,2	13.196,9	3.048,1	2.519,4	7.597,0	13.164,6	26.361,5
Stopa rasta g/g	8,9%	11,2%	10,4%	16,1%	14,3%	2,2%	7,4%	8,9%

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (u daljem tekstu M0) na kraju januara 2020. godine iznosio je 10,9 mlrd. KM sa stopom rasta od 5,3% g/g od čega se na gotovinu izvan monetarnih vlasti odnosilo 5,2 mlrd. KM, a na depozite kod monetarnih vlasti¹⁴ 5,7 mlrd. KM. Gotovina izvan monetarnih vlasti zabilježila je rast od 9,6% g/g i ujedno je imala najveći doprinos rastu M0 (4,4 p.p). Iako su najveću stopu rasta g/g imali prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti (36,4%) njihov doprinos rastu M0 bio je zanemariv (0,5 p.p) zbog malog udjela u M0 (1,7%). Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama u januaru 2020. godine iznosila je 114,2% čime su ispoštovane odredbe valutnog odobora.

Tabela 5: Rezervni novac u januaru 2020. godine i stope rasta I 2020/I 2019

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	5.172,3	5.569,7	187,9	10.929,9
Stopa rasta g/g	9,6%	0,9%	36,4%	5,3%

Izvor: CBBiH

¹⁴ Depoziti kod monetarnih vlasti čine depoziti banaka kod monetarnih vlasti i prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti čine zanemariv dio depozita kod monetarnih vlasti, pa tako i rezervnog novca.

Politika CBBiH koja se odnosi na stopu obavezne rezerve nije se mijenjala u januaru 2020. godine. Prosječna stopa obavezne¹⁵ rezerve iznosila je 10%, dok je implicitna¹⁶ stopa obavezne rezerve iznosila 21,3%. Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH iznosio je 5,7 mlrd. KM. Rast prosječnog salda obaveznih rezervi kod CBBiH poredeći s istim mjesecom prošle godine iznosio je 3,4%. U januaru 2020. godine prosječne obavezne rezerve su uvećane 8,4% g/g, dok je višak iznad obavezne rezerve smanjen za 0,6% u odnosu na januar 2019. godine. Ipak u strukturi prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH najveći dio i dalje pripada višku iznad obavezne rezerve (53%), a ostatak se odnosi na prosječne obavezne rezerve (47%). Međutim, primjećuje se da udio viška iznad obaveznih rezervi u januaru 2020. godine je nešto manji u poređenju sa januarom 2019. godine (kada je iznosio 55,2%) u korist prosječnih obaveznih rezervi.

Tabela 6: Prosječne obavezne rezerve u januaru u 2020. godine i stope rasta I 2020/I 2019

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	27.014,7	2.701,5	5.744,9	3.043,4	10,0%	21,3%
Stopa rasta g/g	8,4%	8,4%	3,4%	-0,6%	-	-

Izvor: CBBiH

Na kraju januara 2020. godine devizne rezerve su iznosile su 12,5 mlrd. KM i na godišnjem nivou zabilježen je rast od 7,8%. I dalje je udio investicija u vrijednosne papire u deviznim rezervama najveći i dostigao je 71,7%, a zatim slijede depoziti kod nerezidentnih banaka (23,5%) te strana valuta u trezoru CBBiH (2,6%) i zlato (2,2%). U okviru bruto deviznih rezervi najveću stopu rasta u posmatranom mjesecu imali su držanje SDR (48,4% g/g), ali zbog minornog udjela u bruto deviznim rezervama nisu imali značajniji doprinos. Zatim slijede zlato sa stopom rasta od 24,2% g/g, strana valuta u trezoru CBBiH 14,4% g/g, depoziti kod nerezidentnih banaka 8,4% g/g i investicije u vrijednosne papire 7% g/g.

Tabela 7: Bruto devizne rezerve u januaru 2020. godine i stope rasta I 2020/I 2019

Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	269,1	5,1	328,3	2.934,6	0,0	8.943,3	12.480,3
Stopa rasta g/g	24,2%	48,4%	14,4%	8,4%	-	7,0%	7,8%

Izvor: CBBiH

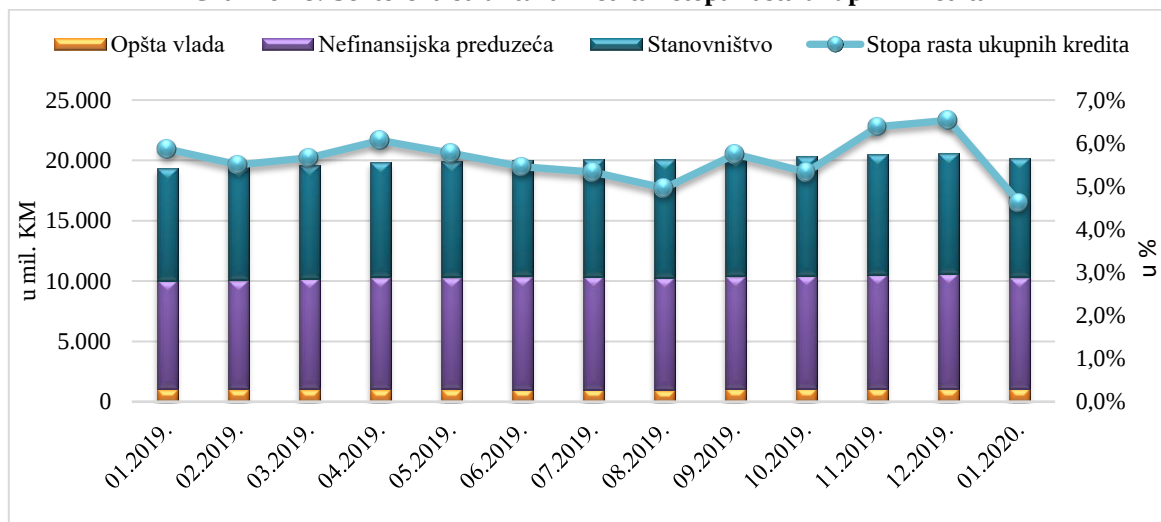
Bankarski sektor

¹⁵ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/ osnovica za obračun obavezne rezerve.

¹⁶ Implicitna stopa obavezne rezerve = Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obaveznih rezervi.

Ukupni plasirani krediti na kraju januara 2020. godine su dostigli 20,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,6% g/g. Krediti plasirani stanovništvu sa dostignutih 9,8 mlrd. KM i stopom rasta od 6,3% g/g su imali najveće učešće u ukupnim kreditima od 48,4%. Krediti plasirani nefinansijskim preduzećima sa dostignutih 9,3 mlrd. KM i stopom rasta od 2,5% g/g su bili drugi po veličini sa učešćem 45,5%. U ukupnim kreditima ova dva segmenta kreditnih plasmana zajedno čine 93,9% svih kredita. Treći po veličini su bili krediti plasirani opštoj vladi koji su sa dostignutim iznosom od 1,1 mlrd. KM i stopom rasta 6,0% g/g ostvarili učešće od 5,3% u ukupnim kreditima.

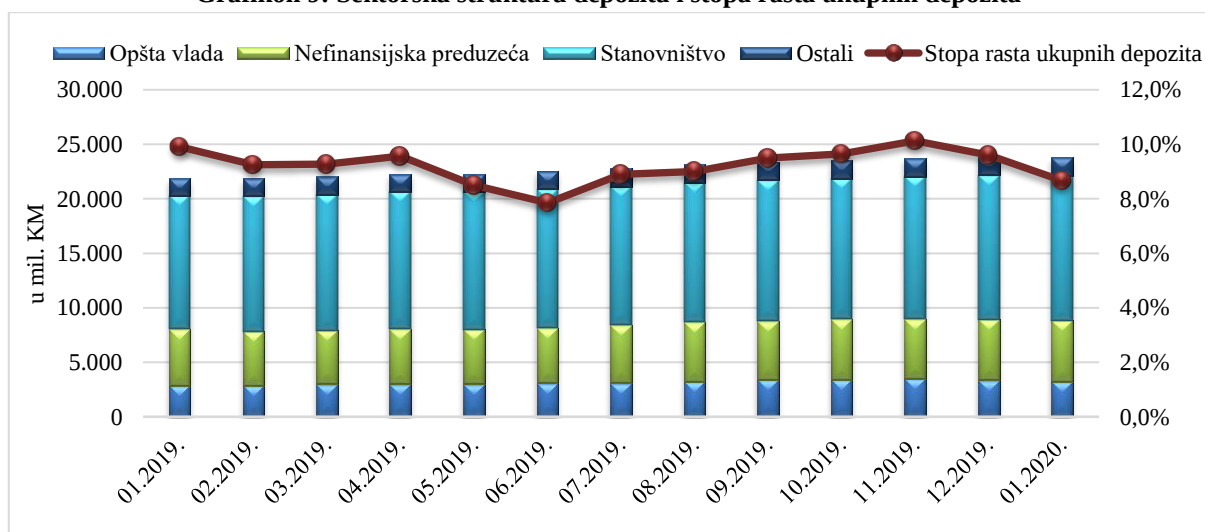
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Ukupni depoziti na kraju mjeseca januara 2020. godine su dostigli 23,8 mlrd. KM uz stopu rasta od 8,7% g/g. Depoziti stanovništvu, koji su dostigli 13,3 mlrd. KM uz stopu rasta 8,6% g/g, su imali najveće učešće u ukupnim depozitima od 55,9%. Depoziti nefinansijskim preduzećima, sa dostignutih 5,6 mlrd. KM i stopom rasta 8,6% g/g, su bili drugi sa 23,5% učešća. Depoziti opšte vlade, sa 3,2 mlrd. KM i stopom rasta od 12% g/g, su bili treći po veličini sa učešćem 13,5%.

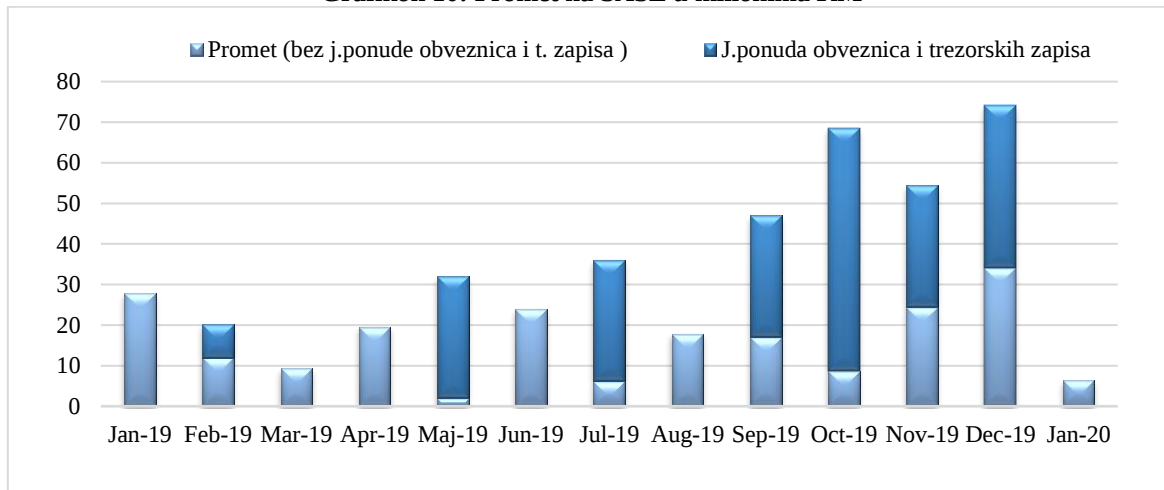
Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

Izvor: CBBiH

Na kraju mjeseca januara 2020. godine ukupan ostvareni promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je uz negativnu stopu rasta 77% g/g dostigao 6,4 mil. KM, što predstavlja samo 19% ukupnog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini. U januaru mjesecu nije bilo javne ponude obveznica i trezorskih zapisa.

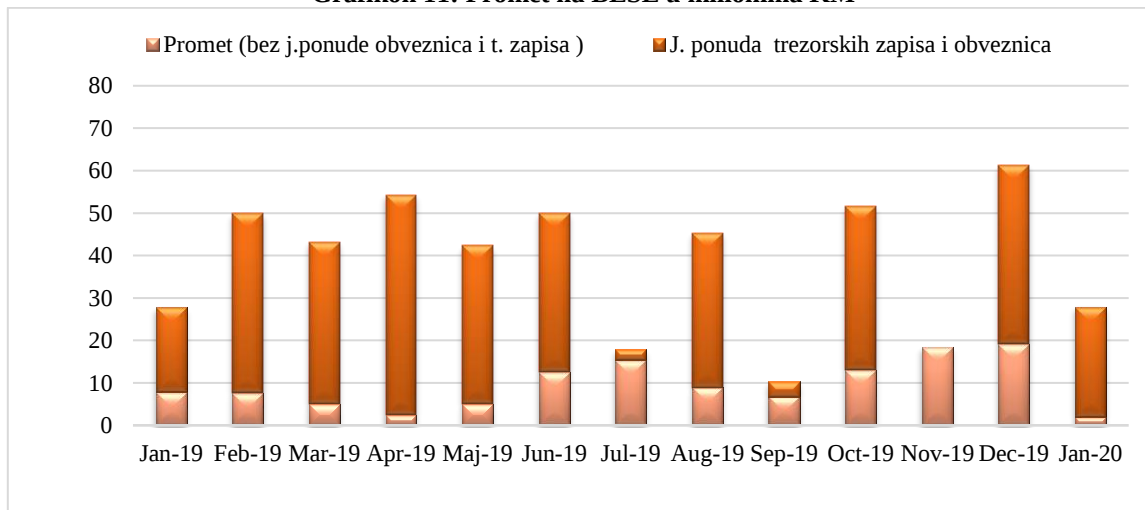
Grafikon 10: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Na kraju mjeseca januara 2020. godine na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) ukupan promet je uz stopu rasta od 0,7% g/g dostigao 27,9 mil. KM, što predstavlja 81% ukupnog ostvarenog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini. U ovom mjesecu putem javne ponude trezorskih zapisa je prikupljeno za emitente prikupljeno 26 mil. KM što predstavlja 93,1% prometa na BLSE.

Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Na kraju mjeseca januara 2020. godine ukupan promet na SASE i BLSE je iznosio 34,3 mil. KM i bio je manji za 38,2% u odnosu na ukupni promet u istom mjesecu prošle godine.

Tabela 8: Promet (u KM) na SASE i BLSE

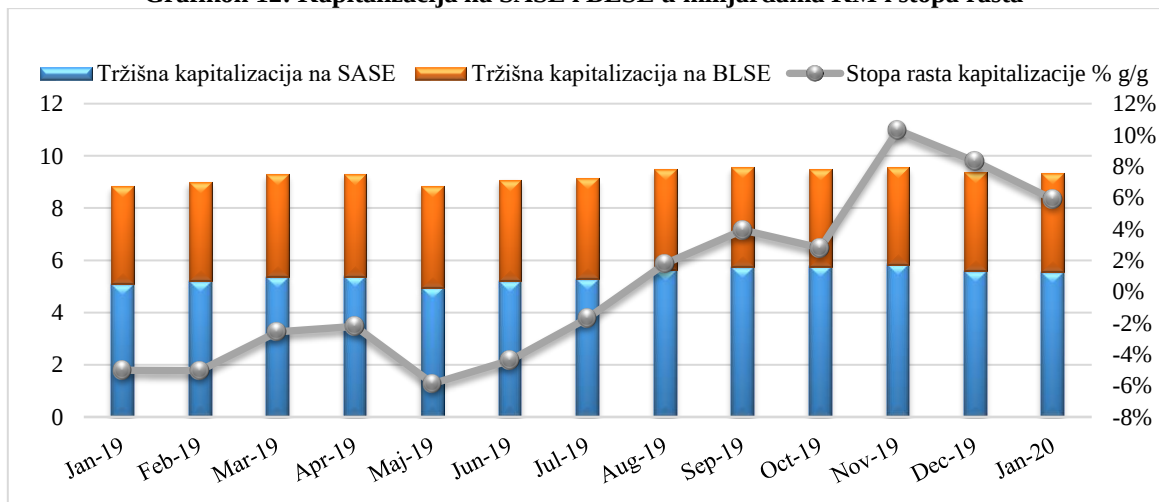
Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-18	17.615.662	123.209.955	140.825.617

Jan-19	27.850.854	27.742.711	55.593.565
Jan-20	6.407.504,6	27.933.440,5	34.340.945

Izvor: SASE i BLSE

Na kraju mjeseca januara 2020. godine ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je uz stopu rasta od 5,9% g/g dostigla 9,3 mlrd. KM. Na kraju mjeseca januara kapitalizacija na SASE je iznosila 5,6 mlrd, KM i sa stopom rasta 9,4% g/g je ostvarila učešće 59,5% u ukupnoj kapitalizaciji. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je dostigla 3,8 mlrd. KM i sa stopom rasta od 1,1% g/g ostvarila učešće od 40,5% u ukupnoj kapitalizaciji.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

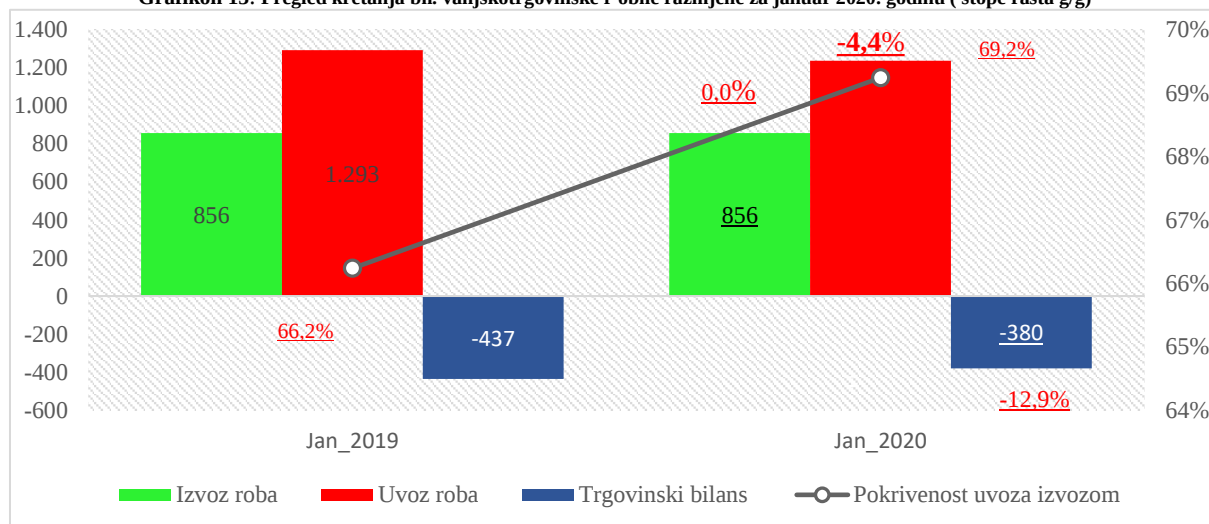
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

U 2019. godini usljed slabljenja izvozne tražnje uzrokovane slabljenjem privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima i smanjenja proizvodnje u izvozno orijentiranim granama u zemlji Bosna i Hercegovina je zabilježila skroman vanjskotrgovinski rezultat. Tako je u 2019. Bosna i Hercegovina zabilježila smanjenje ukupne robne razmjene, pad izvoza, stagnaciju uvoza roba što je rezultiralo povećanjem vanjskotrgovinskog deficita. Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za januar 2020. godine čini se da je trend slabljenja vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini nastatavljene i u prvom mjesecu 2020. godine. Naime, u januaru 2020. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila smanjenje ukupne robne razmjene, stagnaciju izvoza i smanjenje uvoza roba dok je vanjskotrgovinski deficit djelimično smanjen. Međutim, vrijedi istaći da je ovo smanjenje najvjerovatnije posljedica slabljenja ukupne privredne aktivnosti kako u glavnim trgovinskim partnerima tako i u samoj Bosni i Hercegovini. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih indikatora za januar 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 13. Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robe za januar 2020. godinu (stope rasta g/g)

Izvor: BHAS

Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u januaru iznosio je 856 miliona KM i identičan je vrijednosti izvoza u istom mjesecu prethodne godine.¹⁷ Ova stagnacija robnog izvoza predstavlja nastavak trenda iz prethodne godine. Ovakva kretanja robnog izvoza kako tokom prošle godine, tako i tokom prvog mjeseca ove godine determinisana su niskom izvoznom tražnjom i niskim nivoom proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u zemlji. Sada je već vrlo izvjesno da bi kretanje robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine pored već navedenih izazova moglo biti pogođeno i širenjem epidemije virusa COVID-2019 čije posljedice na privredna kretanja su već vidljive. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine posmatra detaljnije po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena u okviru izvoza proizvoda namjenske industrije, željeza i čelika, mašina i uređaja, papira i farmaceutskih preparata. S druge strane, ako se bh. izvoz roba posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 632 mil KM što predstavlja 74% ukupnog izvoza. Međutim kada se uporedi sa prethodnom godinom ovo predstavlja smanjenje od 6%. U zemlje CEFTA-e izvezeno je 124 miliona KM što predstavlja 14,5% ukupnog izvoza roba i povećanje od 1,8% u odnosu na januar 2019. godine. Posmatrano po zemljama u januaru 2020. godine došlo je do povećanja izvoza u Srbiju 3,2% i Tursku 16,2%, dok je izvoz smanjen prilikom robne razmjene sa Italijom 17%, Hrvatskom 8,4%, Austrijom 3%, a izvoz u Njemačku je stagnirao.

S druge strane, u januaru 2020. godine uvoz u Bosnu i Hercegovinu iznosio je 1,23 milijarde KM što predstavlja smanjenje od 4,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ovo slabljenje robnog uvoza predstavlja nastavak trenda iz druge polovine prethodne godine i posljedica je usporavanja privredne aktivnosti u zemlji. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija smanjenja uvoza roba koja su dovela do smanjenja ukupnog uvoza registrirana su u okviru uvoza sirovog aluminijuma, kamenog ugalja, električne energije i motornih vozila. S druge strane, povećanja uvoza roba u januaru 2020. godine su zabilježena u okviru uvoza rafiniranih naftnih derivata, žitarica, određenih metalnih proizvoda i mašina. Ako se robni uvoz posmatra po glavnim trgovinskim partnerima, vidljivo je da je najviše robe uvezeno iz zemalja EU u iznosu od 764 miliona KM što predstavlja oko 62% ukupnog uvoza roba i smanjenje od 1,7% u odnosu na januar prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je 145 miliona

¹⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar 2020. godine“, 20.02.2020. godine.

KM što predstavlja oko 11,7% ukupnog uvoza i povećanje od 1,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano po zemljama koje su glavni trgovinski partneri Bosne i Hercegovine u januaru 2020. godine došlo je do smanjenja uvoza iz Rusije 34,5%, Hrvatske 7,6%, Austrije 5,3%, Slovenije 1,9% i Kine 0,6%, dok su povećanja uvoza zabilježena prilikom uvoza roba iz Italije 8,4%, Srbije 2,4% i Njemačke 1,8%.

Unatoč stagnaciji robnog izvoza, dosta izražajni pad robnog uvoza od preko 4% i viša osnovica rezultirali su smanjenjem robnog deficita od skoro 13%. Ako se posmatra struktura po proizvodima vidljivo je da su najznačajnije kategorije proizvoda u okviru kojih Bosna i Hercegovina bilježi deficit bile: rafinirani naftni derivati, prehrambeni proizvodi, motorna vozila i farmaceutski preparati. Niži nivo vanjskotrgovinske robne razmjene, a posebno pad robnog uvoza rezultirali su poboljšanjem ukupne pokrivenosti uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini za 3 p.p koja je na kraju januara 2020. godine iznosila 69,2%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini za januar 2020. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 9. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene po HS klasifikaciji za januar 2020. godine

		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		Januar_2019	Januar_2020	2020/2019 promjena %		Januar_2019	Januar_2020	2020/2019 promjena %		Januar_2019	Januar_2020	2020/2019 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
		u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
	UKUPNO	856	856	0,0	0,0	1293	1236	-4,4	-4,4	-437	-380	-12,9	-12,9	69,2%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINISKOG PORUJEKLA	11	13	21,9	0,3	38	42	10,8	0,32	-27	-29	6,6	0,41	30,5%
2	PROIZVODI BIJNOG PORUJEKLA	14	16	16,6	0,26	56	66	18,0	0,77	-42	-50	18,4	1,77	24,1%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINISKOG PORUJEKLA I PREHRAMBENE PRERAEVINE	8	15	84,8	0,78	12	11	-13,0	-0,12	-4	4	-188,6	-1,90	136,4%
4	PROIZVODI MINERALNOG PORUJEKLA	16	20	23,9	0,46	91	107	17,8	1,25	-74	-87	16,4	2,79	18,9%
5	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	95	87	-8,4	-0,93	221	176	-20,3	-3,46	-126	-89	-29,3	-8,43	49,5%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	69	60	-13,1	-1,05	115	108	-5,7	-0,50	-46	-48	5,4	0,57	55,3%
7	KOŽA I KRZNO	28	38	32,5	1,07	71	81	15,3	0,84	-42	-44	3,8	0,37	46,1%
8	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	11	13	22,0	0,28	25	27	8,1	0,15	-14	-13	-2,9	-0,09	50,0%
9	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	51	50	-1,8	-0,11	19	20	4,8	0,07	32	30	-5,7	0,41	251,8%
10	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	17	23	36,0	0,72	32	31	-1,6	-0,04	-15	-8	-46,2	-1,53	75,0%
11	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I Slični proizvodi	48	52	8,4	0,47	78	82	5,3	0,32	-30	-30	0,2	0,01	63,6%
12	PROIZVODI OD KAMENA, GIPS, CEMENTA I Sličnih biseri, plemeniti metali i njihovi proizvodi	60	61	1,2	0,08	27	27	0,0	0,00	32	33	2,2	-0,16	220,8%
13	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	7	8	15,1	0,13	19	23	22,6	0,32	-11	-14	27,4	0,71	36,8%
14	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	1	2	91,7	0,13	1	2	100,0	0,06	0	1	75,0	-0,07	143,8%
15	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	147	133	-9,4	-1,61	136	132	-2,7	-0,28	11	1	-91,1	2,34	100,8%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	111	123	11,3	1,46	158	168	6,2	0,76	-48	-45	-5,7	-0,62	73,3%
17	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	28	29	3,2	0,11	78	81	4,2	0,26	-50	-53	4,8	0,55	35,1%
18	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	2	2	0,0	0,00	19	21	14,4	0,21	-17	-20	16,1	0,62	8,9%
19	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	2	21	783,3	2,20	1	415	82900,0	32,06	2	-394	-20826,3	90,63	5,1%
20	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	85	90	6,0	0,60	26	30	14,2	0,29	58	60	2,3	-0,31	297,8%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

U periodu pisanja informacija nisu bili dostupni podaci za četvrti kvartal 2019. godine.

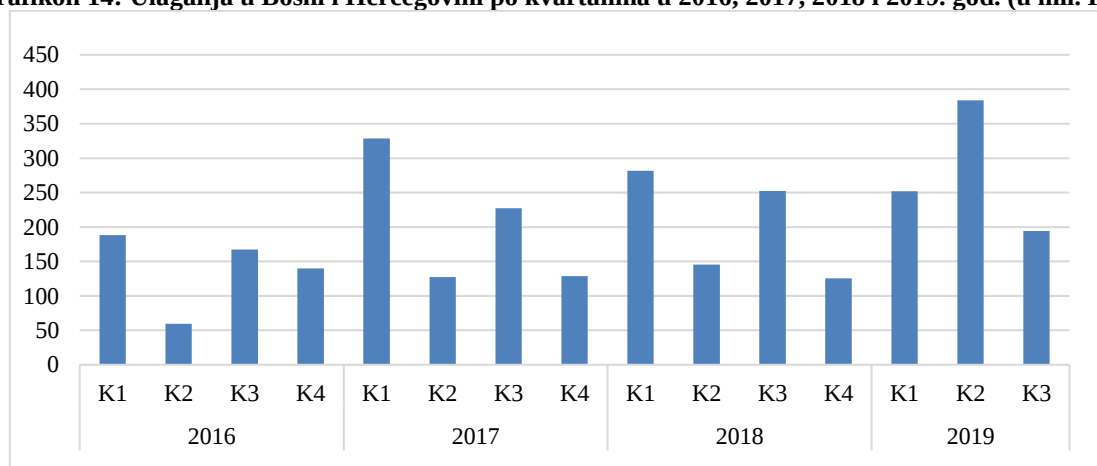
Prema posljednjim objavljenim podacima od strane Centralne banke Bosne i Hercegovine¹⁸ ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala 2019. godine su iznosila 829,8 mil. KM (neto finansijska pasiva) i veća su za 22,1% g/g. Reinvestirane zarade¹⁹ su u prva tri kvartala 2019. godine iznosile 451,2 mil. KM veće su za 12,8% g/g, sa učešćem u neto finansijskoj pasivi od 54,4%.

Tabela 10: SDU po kvartalima u 2016, 2017, 2018. i 2019. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2016	188,2	59,4	167,5	140,1	555,2
2017	328,4	127,4	227,1	128,5	811,4
2018	281,5	145,5	252,4	125,6	805,0
2019	251,7	383,9	194,3		

Izvor: CBBiH

Grafikon 14: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2016, 2017, 2018 i 2019. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's agencija za ocjenu kreditnog rejtinga je u septembru 2019. potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting "B pozitivni izgledi". U prethodnoj ocjeni (mart 2019. godine) ova kreditna agencija unaprijedila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting sa „B stabilni izgledi“ na „B pozitivni izgledi“. Druga kreditna agencija koja daje redovnu ocjenu za Bosnu i Hercegovinu, Moody's Investors Service takođe je u septembru potvrdila je ranije ustanovljeni (februar. 2018. godine) kreditni rejting „B3 stabilni izgledi“.

¹⁸CBBH - BOP6_Q3_2019.

¹⁹ Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.